

I. Informacija apie vadovėlio rankraštį

Vladas Valentinavičius, Zita Šliavaitė. Fizika, vadovėlis 9 klasei. „Šviesa“, Kaunas: 2010 m.

II. Bendras vadovėlio rankraščio turinio apibūdinimas. Išvada apie vadovėlio rankraščio atitikimą pagrindiniams reikalavimams

Vadovėlis yra skirtas devintosios klasės 13-15 m. amžiaus moksleiviams mokytis vienerius metus ir suteikia galimybę siekti tam tikro lygio brandą liudijančios kompetencijos, gebėjimų, įgūdžių ir žinių, kurias apibrėžia *Pagrindinio ugdymo bendrųjų programų Gamtamokslinio ugdymo skyrius*.

Vadovėlis sėkmingai padės kurti mokinio vertybinių nuostatų sistemą, formuoti Lietuvos piliečiui patikimus gyvenimo orientyrus, padedančius saugoti, stiprinti savo pilietinį, kultūrinį ir tautinį tapatumą. Šis vadovėlis plėtos mokinio bendruosius, dalykinius bei asmeninius gebėjimus.

Vadovėlyje pateikta medžiaga suteikia būtiną mokymuisi informaciją, taip pat užtikrina būtinos žinių bazės sukūrimą, integruoja įvairių sričių žinias ir orientuoja į platesnius informacijos šaltinius. Jame atsižvelgta į mokinių amžių, įvairius gebėjimus, specialius ugdymosi poreikius, siūlo įvairias mokymosi strategijas ir būdus, pritaikytus įvairiems mokymosi stiliams.

Vadovėlis atitinka pagrindinius reikalavimus, nurodytus *Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos apraše (2005m.)*

III. Vadovėlio rankraščio turinio vertinimo aspektai

1. Vadovėlio tinkamumas mokytis

a) pateiktos medžiagos pritaikymas siekiant Bendrosiose programose apibrėžtų mokinių pasiekimų

Vadovėlyje pateikta medžiaga visiškai pritaikyta 9 klasės mokinių pasiekimams (nuostatom, gebėjimams, žinioms ir supratimui) ugdyti. Medžiaga suteikia būtinas žinias, kurios skatina praktiškai veikti analogiškose ir naujose situacijose, analizuojant ir kuriant naujus dalykus, argumentuojant nuomonę.

b) pateikiamos medžiagos atitikimas Bendrosiose programose apibrėžtomis dalyko turinio apimtims.

Vadovėlyje pateikta medžiaga atitinka Bendrosiose programose apibrėžtą dalyko turinį, kuriame yra įvairios veiklos sritys: gamtos tyrimai, aplinkosaugos klausimai, energijos ir fizikinių procesų pažinimas. Turinyje pateiktos veiklos bei užduotys atitinka visus mokinių pasiekimų lygius, apibrėžtus Bendrųjų programų mokinių žinių, supratimo ir gebėjimų vertinimo apraše.

c) ar naujos veiklos skatina naują medžiagą sieti su ankščiau įgytomis mokinių žiniomis ir gebėjimais

Vadovėlyje parinktos veiklos remiasi aiškiais didaktiniais principais, turi akivaizdžią loginę sistemą. Pateikiama medžiaga ir siūlomi metodai remiasi mokinių ankščiau įgyta patirtimi bei žiniomis, jau pažįstamais reiškiniiais, supančia aplinka, sociokultūrinio kontekstu, ugdo gamtamokslinio komunikavimo gebėjimus.

d) pateiktų veiklų ir užduočių tinkamumas ugdyti kritinį mąstymą, gebėjimą spresti problemas, diskutuoti kūrybiškai dirbti ir pan.

Teigiamai vertinu vadovėlyje pateiktų veiklų ir užduočių tinkamumą ugdant problemų sprendimo bei kritinio mąstymo gebėjimus. Mokiniai savarankiškai ir mokytojo padedami gali atrinkti reikiamus gamtamokslinius faktus, duomenis ir dėsnius, apdoroti skaitinę ir grafinę informaciją. Vadovėlyje neperšamos fizikinės idėjos, o pateikiamas jų pagrindimas remiantis bandymais, loginiais samprotavimais. Tekste pateiktos schemas, paveikslėliai, grafikai, lentelės, išryškintos formulės ir apibrėžimai leidžia pamokoje susidaryti išpūdį, aktyvinti regiamąją atmintį, iš anksto suplanuoti mokomosios medžiagos pateikimą pamokoje.

Kopija tikro: Ekspertinio vertinimo skyriaus
metodiniui Natalija Džkevičiūtė D.Š.

Vadovėlyje yra mažai užduočių, kuriomis mokoma naudotis IKT teikiamomis galimybėmis, ieškant, apibendrinant ir pateikiant gamtamokslinę informaciją. Taip pat nedaug užduočių, ugdančių mokinių kūrybiškumą, kolektyvinę veiklą. Negausios ir eksperimentinės užduotys, kurias mokiniai galėtų atlikti savarankiškai ir pristatyti klasėje (Tikimasi, kad tokių užduočių bus pasiūlyta „Mokytojo knygoje“ arba „Pratybų sąsiuvinyje“).

e) tekstinės ir vaizdinės informacijos tinkamumas skirtingiems mokinių poreikiams ir mokymo(si) stiliams

Vadovėlio medžiaga parinkta atsižvelgiant į mokinių amžių, kuriam būdinga pažinimo logika. Taip pat orientuojamasi į ankstesnį pasirengimą, mokymosi stilių, specialiuosius ugdymosi poreikius. Laboratoriniuose darbuose yra pateikiamos lentelės, kurios padeda mokiniams apibendrinti bandymų rezultatus bei daryti išvadas. Pateikiami ir uždavinių sprendimo pavyzdžiai. Rubrikoje „Tai įdomu“ siūloma informacija aktuali istorine reikšme, padeda atskleisti fizikinių reiškinių esmę, sukelia nuostabą (Nustebau, vadinasi, įsiminiau.). Vertėtų prie laboratorinių darbų aprašo pateikti eksperimento eigos iliustracijas. Tai padėtų (ypač žemesnio pasiekimo lygio) mokiniams geriau ugdytis praktinius gebėjimus.

f) kalbos aiškumas, logiškumas

Žodinis vadovėlio tekstas yra aiškus, tikslus, glaustas, logiškas, atitinka taisyklingos kalbos reikalavimus ir pagrindinius terminologijos principus, neperkrautas nereikalinga papildoma informacija.

g) iliustracijų tinkamumas

Vadovėlio tekstas teikia visą informaciją žodine ir vaizdine medžiaga (paveikslėliai, nuotraukos, lentelės, ištraukos iš literatūros kūrinių, grafikai ir t.t.), kuri tikslingai derinama. Žodinis tekstas vaizdu tęsiamas ir plėtojamas, kai kuriuose skyriuose vaizdas yra pagrindinis informacijos šaltinis.

h) pastebėti netikslumai kartu su rekomendacijomis

Netikslumai nepastebėti, vadovėlyje pateiktas turinys bei savarankiškos užduotys yra korektiškos ir atitinka Bendrąsias gamtamokslinio ugdymo programą.

2. Vadovėlio tinkamumas mokytis

a) ar pateikiama medžiaga skatina mokinių susidomėjimą, norą pažinti ir mokytis

Vadovėlyje gausu bandymų bei įdomios medžiagos, skatinančios susidomėjimą ir norą pažinti. Manychiau, kad nepakankamai pateikta veiklų, ugdančių mokėjimo mokytis kompetenciją. Tikimasi, kad tokių veiklų bus pasiūlyta „Mokytojo knygoje“ arba „Pratybų sąsiuvinyje“.

b) ar esantis informacinis aparatas tinkamas mokiniams mokytis savarankiškai

Vadovėlyje pateikta medžiaga tinka mokiniams savarankiškai mokytis ir įsivertinti.

c) galimybės mokiniams gauti grįžtamąjį ryšį ir įsivertinti

Teigiamai vertinu pateikiamą mokinio įsivertinimo galimybę, atliekant savikontrolės užduotis. Taip pat manau, kad tinkamos temą apibendrinančiomis pažintinės lentelės. Gerai, kad savikontrolės užduotys yra įvairios struktūros, vadovėlio gale pateikiami jų atsakymai.

IŠVADA:

Vadovėlio rankraštis atitinka vadovėliui keliamiems reikalavimams, yra pritaikytas siekti Bendrosiose programose apibrėžtų pasiekimų. Aiškiai ir logiškai pateiktas tekstas yra praturtintas tinkamomis iliustracijomis bei užduotimis, kurios atitinka dalyko turinį, ugdo mokinių įvairius gebėjimus, todėl šis vadovėlis gali būti naudojamas kaip fizikos dalyko ugdymo priemonė 9 klasei.

Recenzavo :
2009 - 12 - 09

Larisa Gražienė

Kopija tikra: Elisbertinio vertinimo šlyciaus metodinisk
Natalija Eitkeričiute Dm